

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opggericht door Kolonel O. E. V. L. van Zuylen, 21 Mart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST } TELEFOON 4519.

KOLONIAAL

ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST“:
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

CORN. DE JONG ATELIER VOOR MODERNE FOTOGRAFIE Zeestraat 63 :: Den Haag :: Tel. 6038

INHOUD: Oproep. — Pestbestrijding op Java. — Uit de Oost-Ind. Mail. — Suriname. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Ind. Litteratuur-overzicht. — Leestafels. — Ingezonden. — Mededeelingen.

volge, ophooping van menschen aan de havenplaatsen. Wanneer hier niet direct hygiënisch toezicht op wordt gehouden, beteekent dit: vermindering der gezondheid. In de kampongs is de toestand dan ook veelal beter dan in de steden. Voor Batavia gaf Dr. van Gorkom cijfers. Het sterftecijfer stijgt er zelfs tot 80—90 per duizend.

Een nieuwgebouwde rattenvrije kampong en een paar rattenvrije balé-balés, welke laatste antwoorden zijn op een prijsvraag, worden ons vertoond.

OPROEP.

Dames en heeren, genegen om, kosteloos of tegen geringe vergoeding, lezingen of voordrachten betreffende de Nederl. Indië te houden voor de werkgroepen in verschillende plaatsen van ons land, worden verzocht hiervan mededeeling te doen aan den Secretaris der Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag, met bekendstelling van de te behandelen onderwerpen. Hierbij zij rekening te houden met de ongewone ontwikkeling der toevoorders.

2o. Ophooping van arbeiders bij groote werken van landbouw of industrie, in werfdepôts en op koelieschepen. Hier stijgt de sterfte soms tot 130—150 per duizend onder volwassen menschen, terwijl het sterftecijfer in Europa is (kindersterfte inbegrepen) 13—14 per duizend.

De pest is dus een ziekte, die gebonden is aan een onuitroeibaar ongedierte en alleen onder bepaalde ongunstige omstandigheden zijn de slechte woningtoestanden. Alleen door geleidelijke verbetering hierin kan de mensch tegen pest gevrijwaard worden. Een zware taak is hiermee op de schouders van het Bestuur gelegd. Aldus besluit spreker onder luid applaus.

Namens het Hoofdbestuur,
DE SECRETARIS.

3o. Een indirect gevolg van den Europeeschen invloed op Java is ook het binnenkomen van de pest. Door invoer en uitbreiding van de suikerkultuur n.l. werden de beste gronden in beslag genomen ten koste van den rijstbouw. Om deze reden moest meer en meer uit Britsch-Indië rijst worden ingevoerd, die ten slotte de pest bracht door scheepssnuten. De invloed van de pest op het sterftecijfer in de afdeling Malang reikt spr. ons voor. Maandelijks sterven ongeveer 800 menschen op de 800.000 inwoners. Dit geeft een jaarcijfer van 12 per duizend.

De voorzitter, de heer H. C. Hartevelt, voegde bij zijn dankbetuiging aan den spreker nog enkele woorden toe en legde nadruk op het grootsche der taak, waarvoor wij, Nederlandsche studenten, geplaatst worden. Uit onze middeleeuwen blijkt welk een frukende invloed epidemieën hebben op volkswelvaart en volksveerkracht. Het zij ons gegeven die belemmerende omstandigheden voor het Javaansche volksbestaan weg te nemen. Welk een schoon arbeidsveld ligt hier open voor bestuursambtenaren en medici, welke laatste — hoopte spreker — spoedig in grooten getale naar Indië zullen gaan!

Pestbestrijding op Java.

Over dit onderwerp hield Maandag 25 dezer dr. J. J. van Lohem een lezing voor de Studentenafdeeling van „Oost en West“ te Leiden.

Aan de hand van lichtbeelden deelt spr. nu het een en ander mee omtrent de pestbacillen; de vlooien; die deze bacillen van rat op rat overbrengen; de wijze, waarop en de toestellen, waarmee men hierover zekerheid trachtte te verkrijgen en ook verkreeg.

Uit de O. I. Mail.

Aardbeving en Bandjir.

Het Klein-Auditorium der Academie werd dien avond voor een ontspanningsavond voor gemobiliseerden gebezigt, waarom had de lezing ditmaal plaats in een der kleinere zalen, dat dan ook stampvol liep.

Hoe de pest van mensch op mensch wordt overgebracht, meende men eerst te moeten zoeken in infectie van den mensch door met pestbacillen besmette urine, darminhoud of zelfs speeksel van de rat. Een tweede theorie was, dat de rat het voedsel van den mensch letterlijk verpestte. Tenslotte nam men proeven met een vlooienkweek, ten einde het overspringen van de vloop op den mensch te bewijzen, welke proeven gelukten.

Den 19den Dec. j.l. werden in Benkoelen, welke stad eenige maanden geleden zoo hevig door een aardbeving werd geteisterd, wederom aardchokken waargenomen.

Een medewerker in West-Java schrijft in de „Loc.“ nog het volgende omtrent de overstroming bij Dawoan.

Spreker begon met te wijzen op het groote belang van den arbeid, voor de overheid en de bestuursambtenaren weggelegd, ter verbetering van de volksgezondheid.

Hiermee was dus bewezen de infectie van den mensch door de vloop, met de rat als overbrenger.

Door een dijkbreuk van een water-reservoir bij Tjikamppek, tengevolge van zware regens, ontstond er 12 Dec. j.l. een geweldige bandjir, die aan de desa Dawoan en den spoorlijk bij de halte van dien naam ernstige schade heeft toegebracht. Het bandjir-water stond dien ochtend tot kniehoogte. Er is veel have en goed van Inlanders verloren gegaan.

Om tot doeltreffende maatregelen te geraken, dient men eerst nauwkeurige gegevens te hebben: i.e. omtrent het aantal inwoners, 2e. omtrent het aantal sterfgevallen. Betreffende deze gegevens is men in Indië — anders dan in Tunis — nog erg achterlijk; echter is een deugdelijke organisatie in voorbereiding. Men vindt thans op vele bureaux Inlandsche ambtenaren een bevolkingsregister en ook wordt een volkstelling voorbereid. De last tot het verzamelen van sterftecijfers is zelfs tot in de dessa's verdeeld, waar de cijfers door de ambtenaren en dorps-„geestelijken“ worden verzameld en wekelijks naar de bureaux opgestuurd. Begin 1914 is een Burgerlijke Geneeskundige Dienst ingesteld, die grafische voorstellingen maakt van de ingekomen sterftecijfers.

In 't begin meende men een beperking van de pest te kunnen veroorzaken door een algemeene rattenverdelging. Dit geschiedde o.m. door premies te stellen op het rattenvangen. Veel hielp dit niet, want de rat plant zich ontzettend snel voort, wat bewezen wordt door het hooge percentage zwangere wijfjes onder de gevangen ratten.

De Ind. bladen geven nu nieuwe lijsten van ingekomen gelden voor de noodlijdenden in Nederland, makende met de reeds vroeger bekend gemaakte bijdragen een totaal van f 360.935.18, waarvan toen bereids f 300.000 naar Nederland waren overgemaakt.

Gul Ned-Indië.

Het sterftecijfer in Indië is hooger (2 tot 3 maal) en ongelijkmatiger gebleken dan in Europa. Die ongelijkmatigheid wordt duidt op ongewenste hygiënische toestanden. Echter moet niet uit het oog verloren, dat het algemeene sterftecijfer afhankelijk is van de kindersterfte en deze weer afhankelijk is van het aantal geboorten. En dit is in Europa veel lager dan op Java.

Door scheepssnuten werd de rattenpest op Java ingevoerd en door de Java'sche ratten verder per spoorweg en ossenkar verbreid.

De Oorlogslening en Indië. Naar „De Javabode“ vernam heeft de G.-G., naar aanleiding van de telegrammen in de bladen over de indiening van een wetsontwerp betreffende eene oorlogslening, telegrafisch, den Minister gevraagd of dat ontwerp mede betrekking had op de ingezetenen van Ned.-Indië en zoo niet, of hier te lande de gelegenheid tot vrijwillige inschrijving op die lening zou worden opengesteld.

Waar het sterftecijfer bovenmate stijgt, is het niet zelden; daar heerscht een epidemie en moet de geneeskundige dienst ingrijpen.

Als deze bestrijdingswijze niet voldoende helpt, neemt men zijn toevlucht tot een andere methode: beperking der ziekte door de vaccinatie, 2e evacuatie. Het geregeld voortzetten der vaccinatie bleek ondoenlijk, zoodat tegenwoordig de dienst der pestbestrijding vooral gericht is op evacuatie.

In antwoord daarop kwam een telegram van Minister Pleyte, meldende, dat voor Indië het denkbeeld in overweging was van een gedwongen leening tot aflossing van de reeds tot een abnormaal hoog bedrag gestegen vlottende schuld van Indië en dat het, in verband daarmee, ongewenscht was de deelneming van Indië aan de Nederlandsche oorlogslening te bevorderen.

De opvoeding van het Javaansche volk dient dus vooral gericht te wezen op het kweken van vertrouwen in de geneeskunde. Vaccinatie, toezicht op drinkwater, zorg voor rioolafvoer, goede opleiding van inlandsche artsen en verpleegpersoneel doen het vertrouwen in de Europeesche geneeskunde vermeederen.

De huisrat vindt n.l. in de inlandsche woningen volop gelegenheid tot nestelen. De holle bamboestijlen en bamboebalken, die ruimten achter het bamboebehang van wand en dak zijn haar een dorado. In deze ruimten vond de dienst der pestbestrijding massa's nesten en doode ratten. Frappante staaltjes vertelt spr. hiervan: zelfs in de bamboestijlen van de balé-balé vond men rattennesten.

Het blad adviseert in het belang van Indië niet in te schrijven op de eerste leening en zijn fondsen te bewaren voor de eventuele tweede leening.

Nieuwe inlandsche scholen.

De invoer der Europeesche beschaving brengt volstrekt niet van zelf mee verhooging van de volksgezondheid, in zekere mate. Spr. noemt eenige voorbeelden: 1o. de Europeesche invloed heeft stedenvorming tenge-

Men tracht daarom de bevolking van pest-dessa's over te brengen naar rattenvrije kampongs buiten de verpeste dessa's. Bij zulke kampongs heeft men tegelijkertijd ziekenbarakken, waar de builenpestlijders al of niet met hun familie ondergebracht worden. Voor longenpest neemt men strenge maatregelen, omdat daarbij de besmetting direct van mensch op mensch kan plaats hebben. Deze laatste pestvorm heeft zich op Java gelukkig niet veel voorgedaan.

„Laat Nederland en Indië ieder voor zich zelf zorgen. Het hemd is nader dan de rok.“

Rechtshulp.

In de „Loc.“ van 20 Dec. j.l. staat een hoofdartikel.

waarin wordt geklaagd over het gemis aan rechtshulp van minvermogenen.

Het blad wijst er nogmaals op, dat het procureur-bamboeschap geen goeden naam heeft en vele immoreele personen dat uit oefenen ten koste meer van hun cliënten dan van den persoon, die als belager van het recht de eigenlijke lijdend had moeten wezen.

Het blad dringt aan op gemeentelijke bureaux voor het verschaffen van rechtskundige hulp aan minvermogenen.

Havenbestuur te Soerabaja.

In het belang van het beheer der haven van Soerabaja is een directeur en eene commissie van bijstand ingesteld, tot lid van welke commissie door de regering benoemd zijn de heeren: B. A. Borel, agent der Internationale Crediet- en Handelsvereniging Rotterdam, J. de Greve, agent der Scheepvaart en P. O. ter Kuile, lid der firma Harmsen Verweij en Co. tevens president van de onderafdeling import der handelsvereniging te Soerabaja, allen aldaar.

Als directeur van de haven te Soerabaja zal optreden een door den directeur B. O. W. aan te wijzen en onder diens onmiddellijke bevelen staand waterstaatsingenieur, als hoedanig zal fungeren de naar Soerabaja overgeplaatste chef der irrigatiewerken in Noord-Bantam, de ingenieur der 1ste klasse, A. A. Meijers.

De directeur is tevens lid en voorzitter van de commissie van bijstand, waarvan verder deel uitmaken:

a. een door den gemeenteraad van Soerabaja, al of niet uit zijn midden, aan te wijzen en eventueel te ontslaan Nederlandsch onderdaan;

b. de chef der 4de afdeling van de staatsspoorwegen te Soerabaja;

c. de controleur van de in- en uitvoerrechten en accijnzen aldaar;

d. de havenmeester;

e. drie niet-ambtelijke personen uit de scheepvaart of handelskringen, als hoedanig benoemd zijn de hiervoren genoemde drie heeren.

Het lot van den eersten prijs.

Elk lot van een loterij, waarop een groote prijs gevallen is, heeft een kleine geschiedenis, welke eerst later, nadat de gelukkige trekking heeft plaats gehad, als een belangrijkheidje wordt naverteld.

Men weet, dat van het briljante collier ter waarde van f80.000, uit de Semarangse tentoonstellingsloterij, zekere Tasripin de gelukkige winner is, een rijke Javaan, die te Semarang nog al stil en ingetogen leeft en thans van wege zijn geluk Tasslamet wordt genoemd.

Het lot no. 433504, waarop die prijs gevallen is, bevond zich in een serie loten, welke de Chinees Liem zich had aangeschaft, om ze weder te verkoopen.

Het van de hand zetten der loterijbriefjes lukte niet. Liem krabde zich achter het hoofd, want hij dacht aan de roegi, die hij zou hebben, wanneer hij met de collectie papertjes zou blijven zitten. Hoe meer de trekkingsdag naderde, te erger werd Liem's angst. Juist had hij zich maar in den voor hem ongunstigen loop der dingen geschikt, piekerend, hoe misschien toch nog het bezit van de heele serie loten juist door de trekking der loterij hem geluk zou aanbrengen, toen daar in zijn winkeltje de Chinees Beh kwam, om twee loten te koopen. Baba Beh kocht uit de hem voorgedragen serie de nummers 433504 en 433505, nam het nummer 433504 wel in de hand, maar gaf het terug, omdat het een even eindcijfer had, terwijl Bah vermeende — zeker uit een droom — dat elk lot, hetwelk hij moest koopen, een oneven eindcijfer moest hebben, om hem fortuin te kunnen verschaffen.

Niet lang daarna kwam Tasripin in het winkeltje, waar hij, zonder veel kiezen, berekenen of overwegen, voor drie heele kwartjes het nummer 433504 weghaalde, dat hem nu tachtigduizend heele gulden in het toch al volle laadje heeft gebracht.

Baba Liem, op wiens onverkocht gebleven loten zelfs niet een prijsje van f25 gevallen is, heeft een heelen dag voor zich uitgestaan in een bajert van gedachten, welke een bevredigende oplossing trachten aan te geven op de pijnigende, zich herhalende vraag: Waarom heb ik zoo stom geweest, de heele serie maar niet in mijn kast te hebben gehouden?? Baba Beh heeft een heelen dag honger geleden, geïrriteerd als hij werd door een wild gepeins aan de mogelijkheid, dat hij rijk geworden zou zijn, als hij niet zoo stom was geweest, geloof te hechten aan de evenheid of onevenheid van cijfers!!

En op dien zelfden dag piekerde Tasripin, na zijn bordje heerlijke nasi gegeten te hebben, hoe en waar hij het kostbare collier zou opbergen, hem door de takdir Allah toebedacht.

Suriname.

De rechtsgeleerden zijn het niet eens. Onze lezers zullen zich herinneren, dat de Minister van Koloniën onlangs, bij de behandeling van de Surinaamsche begroting voor 1915 in de Tweede Kamer, verklaarde dat het door de Suriname-Commissie voorgestelde wetsontwerp tot wijziging van het Regeerings-reglement op een belangrijk punt met de Grondwet in strijd zou zijn. (Ver-gadering van 17 Dec. 1914.)

Mr. Fock bestreed de opvatting van den Minister en nu vinden wij in „De Nieuwe Courant” van 26 Januari (Bijblad van het Avondblad), een ingezonden stuk van Mr. S. J. R. de Monchy, (oud-secretaris der Suriname-Commissie), waarin de vraag of de door den Minister bedoelde strijd met de Grondwet bestaat, in ontkennenden zin wordt beantwoord. Groot schijnt de kans niet te zijn, dat de heeren het eens worden. Wij zullen dat vraagstuk voorloopig dus laten rusten.

* * *

Blijkens het Voorloopig Verslag van de Eerste Kamer over het ontwerp betreffende de koloniale huishoudelijke begroting van Suriname voor 1915, drongen verscheidene leden er op aan, economische maatregelen in het belang van deze kolonie krachtig ter hand te nemen. Vooral na de opening van het Panamakanaal behoorde daarmede spoed te worden gemaakt.

Enkele leden vroegen opgave van het totaal bedrag der subsidiën, der uitgaven en der voorschotten, welke na de totstandkoming van het regeeringsreglement door Nederland aan Suriname besteed zijn.

Men keurde af, dat de meeste gouverneurs slechts kort in de kolonie blijven, dus geen vaste leiding kunnen geven aan belangrijke hervormingen en ondernemingen, door hen op touw gezet, waardoor tonnen gouds voor de Nederlandsche schatkist verloren gingen.

Hetzelfde geldt voor talrijke ambtenaren, uit Nederland in Suriname op gewichtige posten geplaatst, en die deze kolonie meer als een doorgangshuis beschouwen, waaruit zij liefst zoo snel mogelijk weer vertrekken.

Een langer verplicht verblijf achtten deze leden in zulke gevallen gewenscht, wat door het toekennen van periodieke-vacantie-verloven zou kunnen worden verzacht.

Ook het instellen van gemeentelijke of plaatselijke besturen zou aan meer continuïteit in de bestuurswerkzaamheden ten goede komen; terwijl dan tevens aan het behoorlijk handhaven van verordeningen en wetten de hand kon worden gehouden.

Men vroeg of voorstellen in dien geest spoedig te verwachten zijn.

Zonder medewerking der Koloniale Staten zijn, door gemis aan kennis der plaatselijke toestanden bij de ambtenaren, leemten in de wetgeving en tegenvallers te vreezen.

Betreurd werd, dat de minister nog steeds niet bereid schijnt te zijn den in andere landen geldende regel te volgen en aan de leden der volksvertegenwoordiging eenige toelagen uit te keeren in ruil voor hun arbeid, die geenszins gering is te schatten.

Inzage werd gevraagd van het rapport van den Engelschen consul te Paramaribo, die zich minder gunstig over het koloniaal beheer schijnt te hebben uitgelaten. Is 't juist, dat, wegens den oorlog, het uitzenden van koelies uit Britsch-Indië werd stopgezet?

Welke maatregelen zijn in voorbereiding om de plantages voor verderen achteruitgang te behoeden? Het in het leven roepen eener credietbank daarvoor mag niet achterwege blijven, vooral nu voor den grooten landbouw betere tijden schijnen aan te breken. Zou de katpen-cultuur geen kans van slagen hebben? Wat zijn de verdere plannen van den minister met het oog op de baccoven-cultuur? Hoeveel is daarvoor in het geheel reeds uitgegeven?

Zal het zenden van een landbouwscheikundige spoedig plaats hebben? En bestaan er plannen om de plantage Meerzorg te koopen?

Op de ontwikkeling van de zeevisserij werd de aandacht gevestigd, waarbij het vormen van coöperatieve verenigingen goede diensten kan bewijzen.

Verder kan de welvaart der kolonie worden vermeerderd door het verbeteren van het ambachtsonderwijs en achtten deze leden een onderzoek naar de mogelijkheid van industrieën voor Suriname van belang.

In verband hiermede zal de aanleg van nieuwe wegen en verkeersmiddelen noodig zijn, waarvoor tijdig voorbereidende stappen kunnen worden gedaan.

Op de misstanden bij de balata-industrie werd het vorig jaar gewezen en gaarne ontvingen deze leden van den minister een volledige uiteenzetting van de lijdens-historie, welke de balata-verordening heeft doorloopen, terwijl zij gaarne 's ministers plannen voor de toekomst zouden vernemen.

De benoeming van een onderwijzer uit Nederland tot inspecteur van het onderwijs heeft, naar enkele leden opmerkten, ontevredenheid gewekt in breede kringen der ingezetenen van de kolonie.

De aankoop van het stoomschip „Curaçao” dat thans te groot wordt genoemd voor de behoefte, reeds veel reparatie eischte en thans weer spoedig een nieuwen ketel noodig heeft, schijnt weinig gelukkig te zijn geweest. Voor veel minder geld hoopt de gouverneur thans een beter en sneller stoomschip te verkrijgen. Gevraagd werd, wie verantwoordelijk is voor dezen koop, waartegen indertijd zoowel in de Surinaamsche bladen als in de Tweede Kamer nog tijdig werd gewaarschuwd. (Ontl. aan de „N. R. Ct.”)

* * *

In de Koloniale Staten (zitting van 21 December jl.) is behandeld de verordening strekkende om voor het jaar 1915 een credit van f92.000 toe te staan voor de gouvernementen-rubber-onderneming Sloopwijk. De heer Gonggrijp verklaarde vertrouwen te hebben in den Surinaamschen landbouw en ook in de toekomst der rubbercultuur en gaf in overweging het gevraagde credit toe te staan, opdat men op Sloopwijk met lust en opgewektheid aan den arbeid kan gaan.

De gedelegeerde, de directeur van den landbouw, vernam met genoegen dat de heer Gonggrijp meent, dat rubber in Suriname niet meer behoef te kosten dan in Azië; de vooruitzichten der cultuur kunnen daardoor slechts beter worden. Naar de meening van den gedelegeerde kan het bedrijf loonend worden bij elf-jarigen leeftijd der boomen.

Wij halen deze uitspraken aan, omdat de heer Sibinga Mulder in zijne lezing in het Indisch Genootschap op 30 November 1914 — zie Koloniaal Weekblad van 10 December — verklaarde te gelooven, dat de bodem van Suriname voor de Hevea-cultuur niet geschikt is. De gedelegeerde hierboven genoemd is de heer Huizinga, in wien de heer Sibinga Mulder zeide alle vertrouwen te hebben. Het zou ook wel vreemd zijn, dat de bodem van Suriname voor deze cultuur ongeschikt zou zijn, waar in de bosschen een zeer verwante Hevea-soort wild voorkomt.

Een ander spreker, de heer Oltuis, vond het vreemd dat een onderneming, die een rubber-plantage zou wor-

H. S. VAN HASSELT

KLEERMAKER

NOORDEINDE 94 - DEN HAAG

C.L. BOUCHER
WOONT
PAPESTRAT 11
SPECIALITEIT IN
AMERIKAANSCH KANTOOR
ARTIKELN - VULPENHOUDERS
BOEKBINDERIJ - BOEKDRUKKERIJ
STEMPENRIJCHTING

„INSTITUUT DE REGT”.

Internaat: **RIJSWIJK (Z.-H.)** Externaat
HAAGWEG 17. Telefoon 166. **ORANJELAAN 26.**

De geheele school, gebouwd in 1909, is ingericht volgens de moderne eischen der hygiëne met centrale verwarming.

De zeer gunstige resultaten der examens leggen getuigenis af van het degelijk onderwijs.

Het onderwijs omvat: Lagere school, H.B.S. met 5-jarigen cursus en Handelsonderwijs.

Uitvoerig prospectus wordt op aanvraag gaarne toegezonden.

Schill & Capadose

Hofstraat 17 's-Gravenhage

BANKIERS - KASSIERS.

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS.

SAFE-DEPOSIT.

OPEN EN GESLOTEN BEWAARNEMING.

DEPOSITO'S, PROLONGATIES.

CHANGE.

ASSURANTIE.

LEVENSVERZEKERING.

PLAAT- EN KUNSTHANDEL

Spiegel- en Lijstenfabriek

GEKLEURDE EN ZWARTE GRAVURES EN ETSEN
IN RUIME KEUZE.

Billijke prijzen voor het Encadreeren van Olieverfschilderijen.
Gravures, Foto's, Platen, Teekeningen, enz.

P. J. CRAMWINCKEL Jr.
PIET HEINSTRAT 36, TEL. No. 1906.

Speciaal ingericht voor Export naar de Tropen.

VELE ATTESTEN VAN INDISCHE FAMILIES.

W. P. de BOCK

PIET HEINSTR. 71-73. TEL. 1769.

GAS- en ELECTR.

ORNAMENTEN.

den, nu zoo langzamerhand wordt een koffie-cacao-banancoven-bananen-kokos-citrus-hevea-plantage.
 Uit de rede van den heer Huizinga, die dat ontwerp verdedigde, blijkt niet dat deze hierin „kruidenieren” zag. De heer Sibinga Mulder neme hiervan nota.

* * *

„Suriname” van 5 Januari schrijft:
 De heer I. Da Costa heeft ontslag genomen als lid en voorzitter der Koloniale Staten. Hiermede verdwijnt uit dat college zijn laatste groote figuur, zijn hoofd en zijn ruggegraat.

Meer dan 26 jaren heeft de heer Da Costa zijn werkkraft aan de behartigingen der belangen van het land in 's lands vergaderzaal gegeven, met een ijver en toewijding, welke bewondering, eerbied en dankbaarheid verdienen.

Toen hij nog gewoon lid was heeft men in wijden kring de beteekenis van den heer Da Costa kunnen begrijpen. Bij elk gewichtig onderwerp wist hij steeds den juisten weg aan te wijzen en in de neteligste kwesties de goede oplossing te vinden.

Als voorzitter heeft de waarde van den heer Da Costa als volksvertegenwoordiger niet zoo blootgelegd. Men erkende wel zijn verdienste als leider der vergaderingen en had steeds gelegenheid zijn scherp intellect en zijn krachtige hand te bewonderen, die rijzende kwesties wist te ontwarren en de discussies in het juiste spoor te houden.

Maar wie achter de coulissen mocht kijken, wist dat er meer was dan dat.

Toen Gouverneur van Asbeck, bij de opening der Koloniale Staten in 1913 den heer Da Costa ter gelegenheid van diens 25-jarig jubilé als lid van dat college gelukwenschte, heeft Zijne Excellentie gezinspeeld op de beteekenis van den jubilaris als bemiddelaar tusschen Staten en Bestuur, waardoor een goede samenwerking steeds gewaarborgd was.

Maar nog, dit was de grootste verdienste van den heer Da Costa als lid der Kol. Staten.

Als Voorzitter behoeft hij de afdeelvingsvergaderingen der Staten niet te bezoeken.

Zijn voorgangers deden het niet. Maar hij ontbrak nooit op het appél. En daar kwam zijn helder hoofd, zijn omvangrijke kennis van het land en van het recht aan den dag. Zijn adviezen werden met ontzag aanvaard; zij waren zoo eenvoudig en toch zoo het hart der zaken rakende, dat de schijnbaar moeilijkste kwesties doorzichtig als glas werden.

Nu de heer da Costa zich terugtrekt is dat niet te verwonderen. Wij weten welk leed hem in den avond van zijn leven nog trof, waardoor hem de gang naar de vergaderzaal bezwaarlijk werd. De Staten, die hunnen Voorzitter niet wilden verliezen, hebben hem met de hulpmiddelen der techniek dien gang willen verlichten..... maar het mocht niet baten.

Bij het scheiden van den belangloozen dienst voor het algemeen belang moge hem een warm woord van dank der bevolking niet onthouden worden:

„Il a bien mérité de la patrie”. Tot zoover het blad.

Voor den Gouverneur zal het een alles behalve gemakkelijk op te lossen vraagstuk zijn, wie nu voorzitter der Koloniale Staten moet worden. Het valt niet te ontkennen dat dit lichaam in gehalte achteruit is gegaan en het zou de moeite loonen zoo de Regeering een onderzoek instelde naar de oorzaken van dit bedroevende verschijnsel.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Holl.-Javaansche Scholen. De „Bintang Soerabaja” vernam, dat, te beginnen met 1 Januari van dit jaar, alle 1e klas Inlandsche scholen, waaraan één of meer Europeesche onderwijzers verbonden zijn, in Hollandsch-Javaansche scholen omgezet zullen worden. Eén dezer Hollandsche onderwijzers zoude dan aan het hoofd van de nieuwe school komen te staan. Door deze herziening zouden deze scholen dan niet alleen onder de inspectie van het Inlandsch onderwijs blijven behooren, maar ook onder het toezicht van de Europeesche schoolkommissies komen te staan.

In verband hiermede, zouden dan op die plaatsen, waar deze scholen tot stand komen, de Europeesche schoolkommissies zoodanig moeten samengesteld zijn, dat daarin ook minstens een paar Inlandsche leden zitting nemen, die de Hollandsche taal verstaan en spreken, de noodige ontwikkeling hebben en overigens onbesproken van handel en wandel zijn. Alweer een bewijs, zegt het blad, dat de Regeering op den ingeslagen weg voortgaat, om door beter en uitgebreider onderwijs de ontwikkeling der Inlanders te bevorderen.

Waar langs partikulieren weg deze ontwikkeling ter hand genomen wordt, daar is zij tevens bereid de daartoe aangewende pogingen te steunen en aan te moedigen. Zij heeft dit o.a. getoond bij de Tjong Hoa Hwe Koan scholen. De Inlanders moeten dit niet uit het oog verliezen. — Met de volksontwikkeling is het bij ons nog treurig gesteld, zegt de „Pembrita Betawi”. De Regeering mag zich het lot der Indo's — vooral der Kampong-Indo's — wel wat meer aantrekken.

Wat te denken van het volgende:

Onder de vele Javanen, die onlangs als contractkoelies naar Sumatra gingen, was een zekere Oesman, die te Soengi-Karang (in de buurt van Medan) geplaatst, aldaar kort na zijn aankomst ziek werd, en zich toen in het

hospitaal bekend maakte als te zijn Anton Verburg te Bandong geboren, oud 20 jaar.

Middelen tot Vooruitgang. De Javaansche maatschappij kan in twee hoofdgroepen verdeeld worden, zegt de „Sinar Djawa”; de groep van den kleinen man, en die van den boven hem gestelden priajajie, of wel het volk en de ambtenaarsstand, de laag en de hoog geplaatsten. Van de beide groepen wordt gezegd, dat zij in deze 20e eeuw, over het algemeen in beschaving en ontwikkeling vooruitgegaan zijn, vooral in de laatste jaren, dank zij de bemoeienissen van Sarikat Islam voor de eerste, van Boedi Oetomo voor de tweede groep. De tijdsomstandigheden, groote wereldgebeurtenissen, als daar zijn de Russisch-Japanische oorlog, die van Turkije en Italië enz., hebben het Oostersche volk uit de dommeling gewekt, de oogen open doen gaan.

Wil het soms ook al mee ten strijde? Neen, driemaal neen, roept de „Sinar Djawa” uit. Het Indische volk wil den oorlog niet, evenmin de revolutie. Het wil op den weg van evolutie en ontwikkeling den vooruitgang dienen; het blanke en gele ras evenaren. Het mag dagen, weken, maanden, jaren duren, maar het wil en zal voorwaarts schrijden. Wij mogen niet stilstaan en wij moeten van alle middelen gebruik maken, die ons in dit streven van dienst kunnen zijn. Maar laten wij in de eerste plaats eensgezind zijn: eendracht maakt macht, zegt het Hollandsche spreekwoord. Als de sprietjes van de „sapoelidie” moeten wij vast aan elkaar verbonden zijn, als de schakels van een keten aan elkaar geklonken blijven. Bonden en vereenigingen werken daartoe heilzaam mee. Leesgezelschappen en studiefondsden beantwoorden aan dit doel. Men leert elkander kennen, er is samenhang en samenwerking, wrijving van gedachten. Wij kunnen elkander daardoor verbeteren en beschaven, onze godsdienstplichten beter in acht nemen. De gelden voor al deze doeleinden bij elkaar gebracht, zullen niet weggevoerd worden. Maar wij behoeven hulp om vooruit te komen. Wij zijn nog in de kinderjaren, hebben een vasten steun noodig om ons staande te kunnen houden. Dit erkennende, verwachten wij deze hulp en steun van niemand anders, dan van ons Nederl. Gouvernement, dat werkelijk getoond heeft goedertieren en rechtschapen, machtig en krachtig te zijn.

Groot is ons verlangen om de Hollandsche taal goed te leeren kennen, als middel tot onzen vooruitgang. Vele scholen moeten er zijn: dussascholen, 2e klas scholen, lagere en hogere scholen voor landbouw, ambacht, handel en kunst. De volkslectuur moet met kracht bevorderd worden, doch bovenal moet de tegenstand van de „Ka-oem kollot” — en deze is nog sterk, vooral onder de Inl. ambtenaren — gebroken worden. Onder onze ambtenaren zijn nog zoovelen, die slechts op eigen aanzien en voordeel bedacht, daarom nog vol gila hormat zijn, niettegenstaande de Regeering toch duidelijk te kennen heeft gegeven, dat zij daarvan niet gediend is. Het Gouvernement heeft de volksbibliotheken in het leven geroepen. Wordt het gebruik hiervan door de Inlandsche ambtenaren aangemoedigd, geven zij zelf het voorbeeld? Ach, wij moeten helaas constateeren, dat de meeste boeken nog ongelezen in de kasten liggen. — Het Gouvernement heeft het volkscredietwezen tot stand gebracht. Wordt daarvan algemeen gebruik gemaakt? Helaas neen! De grootste helft der Inlanders zit nog in 't krijt bij Chinezen en Arabieren.

Kromo heeft bijv. f 15 van een afdeelvingsbank geleend, die hij elke passarweek met f 1.50 afbetalen kan. Maar als de tijd daar is om te betalen en hij het geld daarvoor niet beschikbaar heeft, dan gaat hij naar den Chinese om f 5 te leenen, die hij dagelijks met f 0.25 moet aflossen, 25 dagen lang. Die hulpverstrekking van het Gouvernement schijnt niet gemakkelijk te gaan en niet afdoende te zijn. Door bij anderen te leenen, gaat de kleine man er onder door. — Waarom stellen onze ambtenaren zich niet aan het hoofd van bonden en vereenigingen, die het belang van de bevolking beoogen? Nogmaals, de hulp van het Gouvernement hebben wij dringend nodig.

Aardig gevonden! Twee mooie namen, zijn die van de generaals Joffre en French, verklaart de „Bintang Soerabaja”, namen die onder elkaar geplaatst, zooals hieronder aangetoond wordt, aanduiden, dat de personen bij elkaar hooren, zooals de legers, die zij aanvoeren:

JOF | FRE
 FRE | NCH.

Voor het Ned. Steun Comité! Met toestemming van het bestuur, heeft de vereeniging „Poedji Hardjo” te Modjokerto een wajang orang-voorstelling gegeven, waarvan de opbrengst ten bate van het steuncomité in Nederland zou strekken. Zij werd vrijwillig gegeven, zonder eenigen dwang of drang van autoriteiten. De president van deze Vereeniging, Raden Soedirdjo Atmodjo, kan goed met de menschen omgaan, beweert de „Bintang Soerabaja”, zoolwél met Inlanders als Chinezen, ambtenaren en partikulieren. De uitvoering had plaats in een bioscooptent op de aloon aloon, welwillend daartoe door den eigenaar afgestaan. Ook de stoelen en de verlichting werden kosteloos verstrekt. De tent was door een 1000-tal personen, waaronder vele Chinezen, bezocht. Ook de Europeesche besturende ambtenaren met hunne dames, waren aanwezig. Het blad brengt hulde en dank aan allen, die tot het welslagen hunne medewerking verleend hebben.

Verkeerde voorstellingen. Meer dan ééns — alzo de „Sinar Djawa” — is ons nu in dien tijd van beroering, allerwege door den grooten Europeeschen oorlog verwekt.

Middelbare School v. Handel en Administratie, LAAN v. MEERDERVOORT 104 - 's-GRAVENHAGE.

EXTERNAAT en INTERNAAT.

AFD. A. **Bijzondere Middelbare Handelsschool** met als onderbouw eene H.B.S. met 3 j. cursus. Bij beschikking van Z. Exc. den Min. van Binnenl. Zaken **gelijkgesteld** met de openbare handelsscholen te Amsterdam, Rotterdam, etc.

AFD. B. **Bijzondere Hogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.** Eveneens officieel als zoodanig erkend.

De 1e en 2e klasse van de beide richtingen vallen samen, zoodat over de keuze Handelsschool of H.B.S. 5-j. c. eerst beslist behoefte te worden na het afloopen der 2e klasse.

De school wordt ook door Meisjes bezocht.

Prospectus en inlichtingen bij den Directeur

F. TIJMSTRA.

GESCHER & KEMPER

TAPIJTHANDEL EN COMPLETE MEUBILEERING

ROTTERDAM BREDAM AMSTERDAM ARNHEM

VLAMINGSTR. 22. DEN HAAG

M. VISSER, voorh. A. J. ROdBARD.

Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.

Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken REPARATIE-INRICHTING.

LEESBIBLIOTHEEK in 4 talen,

(de nieuwste uitgekomen werken worden direct opgenomen)
 Leesprijs 5 cents per deel voor de eerste week, voor iederen dag langer 1 cent bijbetalen.

Boek- en Kantoorboekhandel

E. VAN ANDEL,

WEIMARSTRAAT 16a, bij de Suezkade. DEN HAAG ADVERTENTIE-BUREAU.

WIJNHANDELAAR.

DISTILLATEUR.

LIKEURSTOKER.

HERDERSTRAAT 24, - DEN HAAG.

Fabriek: OOG IN 'T ZEILSTRAAT 85-87.

STELREGEL: TELEFOON 839.

Prima Kwaliteit. :: Billijke Prijzen.

C. HOYNG,

Spuistraat 20-22 Den Haag.

AMSTERDAM - UTRECHT.

Onze Geillustreerde Catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS VORKEN, MESSEN, GASOLINELAMPEN.

Prijscourant gratis.

Th. VAN LEIPSIG, Delft, Wijnhaven 3, Boekdrukkerij, Kantoorboekhandel, Lederwaren, enz.

Moore's Vulpenhouder

beslist niet lekkend. f 7.00

Zending franco tegen postwissel. — — — — Rembours 15 cents verhooging.

te kennen gegeven, dat wij, Inlanders, in onze persorganen, kleur moeten bekennen, ondubbelzinnig te kennen geven, hoe onze gezindheid is tegenover het Hollandsche Gouvernement, en dat het thans de gelegenheid is om blijk te geven van onze trouw aan Nederlands vlag. Sedert Turkije aan den oorlog deelneemt, zijn ontegenzeggelijk de sympathieën der Inlanders meer aan de zijde van Duitschland gesteld. Toch zijn de uitingen daaromtrent in de Maleische pers zeer voorzichtig gesteld, om niet te kort te doen aan de neutraliteit, die Holland en natuurlijk ook Ned.-Indië tegenover de strijdende partijen in acht te nemen hebben. Maar daarom is 't zoo jammer, dat in de Hollandsche bladen door journalisten, deels met opzet, maar soms ook, omdat zij veelal de Inlandsche talen niet goed verstaan, verkeerde voorstellingen van de verschillende uitingen der Inlanders gegeven worden. In de „Locomotief” o.a. vindt men die dikwijls. En wij behoeven wel niet in herinnering te brengen de verkeerde vertaling, die het „Soerabajaasch Handelsblad” indertijd van het woord „Kekallah” gegeven heeft. Daarbij komt nog, dat vele Maleische uitdrukkingen niet goed in 't Hollandsch vertaald kunnen worden en dat bij een poging daartoe, door menschen, die de taal niet voldoende kennen, de zin der woorden verdraaid wordt.

Trouwens de uitingen van de Hollandsche pers in Indië, zijn tegenover ons Inlanders over 't algemeen niet welwillend geweest, om geen ander woord te bezigen. Geen wonder en alleszins verklaarbaar zoude 't zijn, indien wij nu op onze beurt de houding der Hollanders tegenover ons laakten. Maar wij doen dit niet, in aanmerking genomen de goede bedoelingen, die het Gouvernement met ons heeft. Een groot deel van ons volk, de hoofden, de Inlandsche ambtenaren zijn in ontwikkeling te zeer vooruitgegaan, dan dat zij niet zouden begrijpen, dat nu hun eigenbelang meebrengt onder de driekleurige vlag te willen blijven. Nogmaals, het is zoo jammer, dat sommige Hollandsche bladen in Ned.-Indië op weg zijn, om 't zóó voor te stellen, alsof wij deze gelegenheid zouden aangrijpen, om op 't Hollandsche Gouvernement af te geven.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De Afdelingsbanken. Het N. I. Gouvernement heeft overal afdelingsbanken opgericht ten bate van den kleinen man — alzo de „Perniagan” — opdat deze gemakkelijk aan geld zou kunnen komen en niet in handen vallen van wekeraars en bloedzuigers, zowel onder eigen landgenooten als Chinezen en Arabieren. Iemand, die een huis of *sawah* heeft, kan tegen onderpand van deze bezittingen geld bekomen op gemakkelijke afbetalingen. Worden deze panden op bijv. f. 500 waarde getaxeed, dan kan daarop f. 200 geleend worden met een rente van f. 30. Elke maand kan er f. 23 op afbetaald worden. Niettegenstaande deze gemakkelijke regeling, gaan de Inlanders toch liever naar de hadjis en betalen voor een schuld van f. 200 een rente van f. 20. Het is alsof de Inlanders huiverig zijn, het geld van de afdelingsbanken te leenen. Zij zeggen, dat de onkosten voor hen te zwaar zijn, daar overall, waar zij zich vervoegen, „smeer” aan *djoeroetoelis*, dessahouff, kassier enz., betaald moet worden. Als een *dessaman* f. 100 op neemt met een rentebetaling van f. 15 in 't jaar, dan heeft hij er op te rekenen, dat hij nog moet betalen: f. 3.50 aan den *dessaschrijver* en f. 6.50 aan den *schrijver* en den *kassier* van de bank; en als hij dringend spoedig het geld noodig heeft, dan weet hij vooruit, dat die bedragen verdubbeld moeten worden. Op deze wijze kan, tegen de bedoeling van het Gouvernement in, van hulp voor den *dessaman* geen sprake zijn; in plaats van geholpen, wordt hij geknep en geschoren.

Dan zijn er nog boetebepalingen, in geval van niet tijdige aflossing. In dit geval kunnen zelfs huis en grond worden afgenomen. Altemaal redenen, waarom de *dessaman* niet naar de afdelingsbank, doch liever naar de *hadjis* gaat, bij wien zij desnoods kunnen volstaan met de rente te betalen, indien zij niet in de gelegenheid zijn van het kapitaal iets af te lossen. Zij kunnen het geld zonder borgen, zonder omslag en formaliteiten bekomen; grond of huis kan hun niet worden afgenomen. Niettegenstaande de rente 20 pCt. bedraagt, dus veel grooter is dan van de afdelingsbank, worden de hadjis meer vertrouwd. Wanneer Chinezen de *dessas* ingaan en de hadjis geld uitzetten, dan wordt er door de Hollanders moord en brand geschreeuwd, dat de Inlanders aan de bloedzuigers zijn overgeleverd. Maar wat zeggen nu de Hollanders van deze toestanden bij de afdelingsbanken? Dat deze instelling op zich zelve goed is, valt niet te betwisten, maar als dergelijke misbruiken en ongeregeldeheden voorkomen, waarom trekken de chefs daartegen dan niet te velde? Zij kunnen zich niet verontschuldigen met te zeggen, dat zij van niets afweten, want iedereen spreekt er over. 's Is van algemeene bekendheid.

De Mekkagangers. De tijd is daar, zegt de „Perniagan”, dat de Mekkagangers weer naar hun land terugkeeren. Grootte levendigheid valt nu reeds waar te nemen in sommige streken van Midden-Java. Al wordt ook beweerd, dat het aanzien van de hadjis verminderd is, omdat zij in zoo grooten getale in de *dessas* verspreid zijn, toch bewijst zoo'n terugkomst van bedevaartgangers, hun ontvangst door vrienden, familie en kennissen, dat de bevolking nog een groote eerbied voor deze vrouwen heeft.

De „Bintang Soerabaja” beweert, dat in Djed-

dah nog wel ± 2000 hadjis vertoeven, die op een gelegenheid wachten om terug te kunnen keeren. Zij zijn van hier (Indië) vertrokken met een boot, die op zich genomen had hen ook weer terug te halen. Maar deze boot is niet teruggekeerd, terwijl de passagekosten reeds betaald waren. Zij zijn er ongelukkig aan toe. De consul moet aan de Hollandsche regering om een boot gevraagd hebben, die deze lieden naar hun geboortegrond terug kan brengen. Zij lijden daar gebrek en worden ziek. Ook aan den Gouverneur-Generaal moet een dergelijk verzoek gedaan zijn.

Van Vreemde Koloniën.

De anti-oorlogsraad verdacht van partijdigheid.

Het onderwerp komt eigenlijk geen plaats toe in deze rubric, maar de aanval is uitgegaan van „La Dépêche Coloniale”, een blad speciaal aan de koloniale belangen gewijd en is gedaan door Albert de Pouvourville, een schrijver over de aangelegenheden der koloniën bij uitnemendheid. De aanval is gericht tot hen, die in Nederland den stoot hebben gegeven of wenschen te geven tot de anti-oorlogsbeweging, zoodat hij ons ook daarom aangaat, maar de schrijver noemt bovendien nog namen, die in onze koloniale beweging een goeden klank hebben, zooals die van de heeren Abandanon en van Deventer, waardoor hij het ons nog nader tot taak maakt, hier aandacht aan zijn artikel: „La Tentative Hollandaise” (La Dép. Col. van 16 Januari) te geven.

Men kan het met A. d. P. eens zijn, dat het in gemeede niet is te verwachten, dat de overwinnaars zullen afzien van de verworven overmacht om over het lot der overwonnenen te beslissen, dat het mooi klinkt, maar niet bewaarheid kan worden het sluiten van den vrede tot een handeling te maken, waarin overwinnaars, overwonnenen en onzijdigen samen zullen ijveren voor de welvaart van de toekomstige geslachten. De schrijver verwacht den gewaarborgden vrede alleen doordien een der strijdende partijen verplicht wordt haar minderheid officieel te erkennen. Van dat standpunt beschouwt hij den wensch der pacifisten als rechtstreeks ingaande tegen het doel van het pacifisme.

Dit is zijn recht. Voor ons ligt in deze opvatting niets verrassends. Niet alleen dat wij voor zijn opvatting kunnen meevoelen, maar de wederzijdsche zienswijzen brengen ook ongezoekt al heel spoedig een bevestiging van de stelling door ons een paar weken geleden ten beste gegeven, dat uit dezen oorlog niemand eigenlijk iets zal leeren, ieder zal er versterking van zijn eigen vooropgezette meening uit putten. Wij laten dit recht dus ook gaarne aan den bekwaamen Franschen schrijver, maar waartoe hij het recht niet heeft, dat is tot de uitdrukking, waarmede hij in zijn stuk de poging van den anti-oorlogsbond verdacht maakt. Dwalen de voorstanders, dan dwalen zij in oprecht streven naar neutraliteit, hun fout is dan tevens hun verontschuldiging, maar niet waar is wat A. d. P. zegt of laat verstaan als hij het volgende schrijft:

„Nederland, neutrale mogendheid, geregeerd door een dynastie aan Duitschland verwant, bestaande uit burgers wier persoonlijke neigingen eer naar de andere zijde hellen, schijnt en acht zich als aangewezen om de eerste toonen van een toekomstige toenadering te doen hooren en om de diplomaten der aanstaande congressen te ontvangen”.

Wordt hierin onzen landgenooten een vooringenomenheid aangewezen, die hunne neutraliteit in verdenking brengt, ditzelfde geschiedt, waar de schr. zegt: „Ik stel mij voor, dat, indien Duitschland over ons had moeten zegevieren, de Nederlanders van dit land niet het minste medelijden zouden hebben durven inroepen ten onze bate. Waarom zouden zij, wanneer de overwinning aan onze zijde komt, onzerzijds dan een behandeling inroepen, die Duitschland ons, als overwonnenen, geweigerd zou hebben?”

Hierin ligt zoo iets opgesloten als: nu de kansen voor Duitschland minder goed worden, doet Nederland een poging ten bate van dit land, hadden de kansen zich tegen Frankrijk gekeerd, dan zouden de Nederlandsche anti-oorlogsmannen gezwegen hebben.

Naar het ons voorkomt moet een dergelijke uiting van een bekend schrijver in een achtenswaardig blad niet onweerlegd blijven. De fout ons Nederlanders, speciaal van Fransche zijde, voorgehouden is dat wij ons beschuldigingen van partijdigheid hebben laten aanwrijven zonder ze recht te zetten. Hier is weer een zoodanige poging van een dwalende. A. d. P. is geen verdachtmaker willens en wetens. Hij dwaalt nog, omdat en doordien vroegere valsche of verkeerde voorstellingen niet zijn weerlegd, hij neemt weer anderen in zijn dwaling mee en zal in de eigen opvatting versterkt worden. De anti-oorlogsraad zou, als hij dit onkruid laat voortwoekeren, zelf bijgedragen hebben om de spanning tusschen de volkeren te vermeerderen, die hij zich tot roeping stelt te doen ophouden.

Onlangs las ik den verstandigen raad om dergelijke schadelijke opvatting te weerleggen in dezelfde bladen waarin ze opgenomen zijn, ten einde zoo dezelfde lezers te bereiken, voor wien ze zijn verkondigd. Schr. dezels heeft het geloof nog niet aan het bereikbare van het ideaal van den anti-oorlogsraad, het is dus niet aan hem voor dien raad als verdiediger op te treden, maar hij ziet wel het gevaar voor ons land opgesloten in de vermelde misvatting, waardoor 't vrede-ideaal hier zelf oorlogsgevaar voedt en hij biedt den anti-oorlogsraad wel gaarne de gelegenheid aan om, door een weerlegging, dadelijk „een daad” te kunnen verrichten tot het blus-

2.50 Gld. DOUBLÉ BRIL
of LORGNET
..... met pasglazen

Ook op voorschrift van H.H. Doctoren.

Alle modellen voorradig. - Reparaties spoedig en billijk.

M. F. BETZ,

Prins Hendrikstraat 30a.

Telefoon 3357

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsestraat 35 - Den Haag,

Telefoon No. 3902.

Kleermakerij UNICUM

Hofspui 10 (5de Huis van af de Lange Poten.) DEN HAAG. - Tel. 4947

CHEMISCH REINIGEN
REPEREEREN
KEEREN

VERMAKEN

MODERNISEEREN

OPNIEUW VOEREN

OPPERSEN

OPZETTEN van zijden revers

STOPPAGE (onzichtbaar stoppen)

van Dames en Heerenkleeding.

Bekwame werklieden, 1e kl. Dames en Heeren Coupeurs

UNICUM bepaalt den prijs vooruit.
Alle werkzaamheden geschieden bij ons op eigen atelier.

THE BERLITZSCHOOL OF LANGUAGES

WELBEKEND BIJ ALLEN DIE NIET VERLOF IN NEDERLAND VERTOEFEN

DEGELUK-ONDERWIS- IN
DUITSCH. ENGELSCH. FRANSCH. SPAANSCH. ITALIAANSCH.

LET OP: HET JUISTE ADRES DER ORIGINEELE BERLITZSCHOOL

— OVER DE WAALSCHER Kerk —

58° NOORDEINDE NIET-BOVEN-KRUL TEL: 2234

A. ASSENBERG,

Prima kwaliteit Schoenmaker, Diverse soorten
GUMMIHAKKEN. CREAMS, VETERS, enz.

Columbusstraat 73, Den Haag.

Levert voor billijke prijzen SOLIED en NET WERK.

Flugge bediening.

Reparatiewerk wordt op verlangen gehaald en thuisbezorgd.

N.B. Prijscourant op aanvraag verkrijgbaar.

Telef. H 7857 J. B. HEIJDEMAN, Telef. H 7857

CONFISEUR. Valeriusstraat 3. PATISSIER.

Speciaal Adres.

VERKOOPHUIS

GR. HERTOGINNELAAN 103-105-107

VALERIUSSTRAAT DEN HAAG

- Tramhalte Lijn 3 -

Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of Tweedehands Meubelen willen voorzien. — —

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10 tot 4 uur.

...schen van een ontstoken stroovuurte. Wat is 't moeilijk om neutraal te „blijken"! Nederland is 't en wil 't zijn, en eigenlijk beschuldigt elk der oorlogvoerende partij het, en juist daarom, van niet neutraal te zijn, niet neutraal te kunnen zijn, niet neutraal te willen zijn. Wat is het moeilijk.

Het Suezkanaal gesloten?

Zal de reis naar Indië weer om de Kaap gaan? Of zal het Panamakanaal dadelijk de verbindingslijn tusschen 't Oosten en 't Westen worden? De St.Vt. Mij. Nederland stelde ons aanvankelijk gerust, de uren van doorvaart zouden beperkt worden, maar ernstige stagnatie zou de dienst wel niet ondervinden. Sedert is de toestand weer veranderd. Want dreigend wordt hij meer en meer. Gaan wij de berichten der laatste week even na.

De „Daily Mail" gaf de toespraak door generaal Kressenstein tot Turksche soldaten gehouden, die hun het overtrekken van het Suezkanaal als een zaak van enkele uren voorstelt, wanneer zij maar eenmaal tot daar zijn opgerukt, want de overwinning op de „laffe Britsche troepen", die het kanaal verdedigen, levert op zich zelf geen moeite op. Bedenkt, zeide hij, dat de woestijn dan achter u ligt en dat de dood onvermijdelijk is als gij terugtrekt. Het is daarom veel gemakkelijker om voorwaarts te rukken en den Nijl, met zijn rijke dalen, te heroveren, die u door de Engelsen zijn ontstolen.

Of den Turk de geweldige geestdrift bezielt? De „Daily News" wist te vertellen van een aanslag te Konstantinopel op maarschalk van der Goltz gepleegd, waarbij deze gewond zou zijn en waarin men een uiting meende te mogen lezen van ontevredenheid en verzet onder een deel der T. officieren tegen het Deutsche régime.

Uit Toronto wordt aan de „Times" gemeld, dat in W. Canada bereden regimenten worden gevormd, voor den dienst in Egypte, zij zullen echter eerst in Engeland geoefend worden.

De „Norddeutsche Lloyd" meldde het eerst het prijs verklaren van de stoomschepen „Lötow" en „Derfflinger" door het prijsstof te Alexandrië, deze schepen waren niet door het Kanaal gevaren maar teruggekeerd. Het prijsstof overwoog dat het Suezkanaal alleen onzijdig is verklaard voor schepen, die er doorheen gaan, bovendien waren de twee schepen uitgerust als hulpkruisers. De Nd. Ll. herinnert er aan, dat de booten met geweld uit Port Saïd in Suez waren gedreven en dus verplicht werden het Kanaal te verlaten en spreekt de bewering tegen, dat zij hulpkruisers zouden zijn. Tegen de uitspraak is van die zijde dan ook hooger beroep aangeteekend bij het hooger prijsstof.

Uit Kairo, de bron van al deze berichten, kwam ook het gerucht, dat de in Egypte zeer geziene Arabische leider Aziz-el-Masri, zich tusschen Soloem en Marwet (ten Z. van Alexandrië) bevond met een sterk korps Bedoeïnen, om aan T. zijde mee te vechten.

Over den uitslag van een den 23en Januari door de Engelsche kruiser „Doris" gedane poging, om troepen in de nabijheid van Alexandrette aan wal te zetten, werd enerzijds gemeld: een totale mislukking, met vrij belangrijke verliezen aan E. zijde. Maar anderzijds beweerde men zonder moeite aan wal gekomen te zijn. In elk geval dus een poging.

Eindelijk kwam het tot een treffen. Ten O. van Kantara, aan allen, die 't Suezkanaal zijn doorgetrokken, wel bekend, daar waar de groote karavaanweg naar Syrië over 't Kanaal loopt, vond de schermutseling plaats. T. troepen openden artillerievuur op een E. patrouille, die machine- en geweevuur teruggaf. Beiderzijds vielen slachtoffers.

Op andere punten zijn niet ver van 't Kanaal kleine T. afdeelingen geposteerd. Katia, Bir el Neidar zijn bezet. Uit laatstgemelde plaats ondernam een T. afdeeling een verkenning naar Kantara, hetgeen tot een nieuw treffen leidde, van niet meer beteekenis dan 't eerste, ter weerszijden een vijftal dooden. Deze verkenningen zijn als 't stemmen van de instrumenten voordat 't groote stuk begint.

De Nederl. bladen bevatten eerst het bericht, dat het ministerie van buitenlandsche zaken van de Suez-Kn. Mij. mededeeling zou hebben ontvangen, dat zij zich niet aansprakelijk stelde voor eventueel oponthoud en schade aan schepen toegebracht bij hun vaart door het Kanaal. Na dien bracht het ministerie van Buitenl. zaken ter onzer kennis, dat geen schepen na 's middags 12 uur het Kanaal mogen binnenvaren. Maar tot heden schijnt dit zelf nog niet waar te zijn, er zijn nog Ned. schepen na 12 uur gepasseerd.

De T. strijdkrachten uit de Libanon hebben den tocht naar Egypte aanvaard. Dzemal Pasja, voormalig minister van marine, heeft de leiding der expeditie. Drie kolonnes rukken op, een dicht langs de kust, een 18 KM. verder het land in, de derde nog meer zuidelijk. Een veldspoorweg wordt aangelegd om in de water- en proviandbehoefte te voorzien. Aan beide zijden van het Kanaal wordt koortsachtig aan verdedigingswerken gearbeid. De woestijn leeft op, maar alleen om zich voor te bereiden tot een juichend inhalen van den dood.

Het Groot Hotel te Kairo wordt tot hospitaal ingericht. De Mij. „Nederland" zorgde weer voor het geleidelijk wennen aan de maatregelen, die te nemen zouden zijn. Zij verwachtte geen ernstig oponthoud van de militaire controle. Mocht het echter tot een definitieve sluiting komen, dan zouden de reizigers toch niet erg gedupeerd zijn. De reis om de Kaap zal maar 5 dagen langer worden dan die via Suez was, doordien zij met 't oponthoud in Engeland bekort zal worden.

Evenals andere verwachtingen in dezen oorlog, kan ook alles wat omtrent het verloop van den strijd in Egypte wordt voorspeld, anders uitkomen. Maar een leger dat voedsel en water moet ontvangen van verre, zeer verre, kan niet lang op de been gehouden worden, wanneer de aanvoer niet door een goed wegen- en spoorwegnet verzekerd is. Dit is voor het Turksche leger hier niet 't geval. De strijd kan daarom eigenlijk niet lang op zich laten wachten. In dit opzicht heeft generaal Kressenstein gelijk. Achter het T. leger wacht ellende, maar of het daarom gemakkelijk zal vallen vasten voet te krijgen aan gene zijde van 't Kanaal, dat zal nader moeten blijken.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERATUUR-OVERZICHT.

Djambi-concessies.

De Ingenieur van 30 Januari schrijft: „De Minister van Koloniën is voornemens, behoudens wettelijke goedkeuring, op den voet van artikel 5a der Indische mijnwet, overeenkomsten aan te gaan namens het Gouvernement van Nederlandsch-Indië respectievelijk met de Bataafsche Petroleum-Maatschappij en met de Petroleum-Maatschappij „Zuid-Perlak" voor de opsporing en ontginning van aardolie en daarmede voorkomende gasvormige zelfstandigheden respectievelijk in het terrein genaamd Djambi I en in het terrein genaamd Djambi II, gelegen in de residentie Djambi (eiland Sumatra).

Deze overeenkomsten zullen dan eindelijk de oplossing brengen van het vraagstuk der Djambi-concessies, waarvoor de inschrijvingen werden gehouden te Batavia op 31 December 1912."

Muskietenverdelging.

Bij Visser en Co. te Batavia verscheen een vlugschrift „Muskietenverdelging", waarin mededeelingen gedaan en wenken gegeven worden ter voorlichting van het Indisch publiek.

Het is van de hand van Dr. G. J. Krediet, den kundigen chef van den gezondheidsdienst te Batavia. De schrijver doet verschillende mededeelingen over de muskieten zelf, over de broedplaatsen, over de bestrijdingswijze door brigades, enz.

Hij resumeert aldus: 1e. De bedoeling is niet, en kan niet zijn, de muskieten in een geheel gewest uit te roeien. Men trachte dit slechts voor de stad, waarin men woont.

2e. Men stelle niet voor, iedereen muskiet uit die stad te verdrijven. Men zij tevreden het aantal insecten zooveel mogelijk te verminderen.

3e. Men achte niet mogelijk, iedere broedplaats in de stad te draineeren of op eenige andere wijze te behandelen, en poge er zooveel mogelijk op te ruimen.

4e. Men kan muskieten niet verhinderen, de stad binnen te dringen.

Het is voldoende hen te verhinderen, in de stad zelve te broeden.

Methoden. 1e. Het werk is, waar ook, te beginnen met al de middelen, die men slechts bij elkaar kan krijgen.

2e. Men werke van een centrum naar buiten toe.

3e. Men make huizen en erven schoon van allerlei vuilnis; ledige overbodige waterverzamelingen, die larven bevatten, of vernietige de larven met olie.

4e. Men toone het publiek onze methoden, en hoe het zelf te doen; o.a. ook op welke wijze zij hunne waterverzamelingen door middel van muskietengas kunnen beschermen.

5e. Men herhale de verrichtingen sub 3 en 4 telkenmale.

6e. Men vulle op of draineere poelen, moerassen, slooten, oude putten enz.; vooral die, welke veel larven bevatten.

7e. De poelen, moerassen, e.d., die niet opgevuuld of gedraïneerd kunnen worden, diepe men uit en make hen schoon, wanneer zij larven bevatten.

8e. Stroomen en waterloopen, die larven bevatten, worden behandeld.

9e. Waar de andere maatregelen niet kunnen worden toegepast, wordt periodiek het water met olie behandeld; waar mogelijk met bezems weggeveegd.

10e. Men trachte alle ingezetenen in ons werk te doen deelnemen.

Waar moet men niet met muskietenbrigades beginnen?

1e. Landstreken, die niet bewoond worden.

2e. Geïsoleerde huizen.

Tenzij in een droge streek, waar slechts zeer weinige broedplaatsen aanwezig zijn, loont het werk hier de kosten niet. Men dient dan dergelijke woningen door muskietengas te beschermen, de broedplaatsen in het huis op te ruimen en persoonlijke phylactische maatregelen aan te bevelen.

3e. Dorpen en steden van uitsluitend Inlanders.

In de eerste plaats zullen er geen menschen zijn om het werk te leiden en ten tweede om het te betalen. Tot tijd en wijle de Inlander op een hoogen trap van beschaving zal staan, zullen wij de op zich zelf staande desa derhalve aan haar lot moeten overlaten.

4e. Tijdelijke nederzettingen van reizigers enz. Meestal zal het tijd vermorsen zijn, de omgevende streek te willen draineeren, enz.

Waar moet men met muskietenbrigaden beginnen?

1e. Huizen, waaromheen weinig poelen zijn, veel werk is en waar Europeanen leven.

2e. Plantages, mijnen en boerderijen, waar Europeanen leven.

3e. Alle nederzettingen waar in eenigen getale Europeanen leven, speciaal groote steden.

In het algemeen dus, waar de inzet het spel waard is.

Een vierkante mijl draineeren zal evenveel kosten, of er één huis op staat of duizend. In het tweede geval is de inzet echter belangrijk grooter; en als algemeene stelregel mogen we aannemen, dat, hoe grooter de dichtheid eener bevolking is, hoe dringender daarmede wordt de noodzakelijkheid van maatregelen tegen de muskieten.

Hierbij gelden natuurlijk ook sociale overwegingen. Hoe belangrijker een plaats uit eenig oogpunt is, hoe eerder men er toe dient over te gaan.

De Europeanen mogen bovendien nog bedenken, dat zij als regel ernstiger van malaria lijden dan de Inlanders en dus meer bescherming tegen de muskieten behoeven. (Ind. Merc.)

Een tegengif tegen opium.

In een brief met herinneringen uit China in de „Deutsche med. Wochenschr. (d. Tijdschr. v. Geneesk.)" vermeldt Vortisch van Vloten een receptje tegen opiumvergiftiging, dat ons misschien ook eens te pas kan komen: Rp. 2 mannelijke en 2 vrouwelijke hagedissen, ½ ons Koreawortel, 1 ons wal-

Venduhuis „Die Haghe" Scheveningsche Veer 21 DEN HAAG.

Alle dagen gelegenheid tot inbrengen van goederen.

Veilingsconditie: Men betaalt 4 pCt. van de ten verkoop ingezonden goederen. DE DIRECTIE.

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdstkantoor. Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het geheel of ged. installeren van woningen.

INSTITUUT VOOR MEISJES

EXTERNAAT - BEPERKT INTERNAAT.

Kronenburgersingel 2 en 4, Nijmegen (Holland)

School- en Pensioengeld internaat f 800.-

Met inbegrip der vacaties . . . f 1000.-

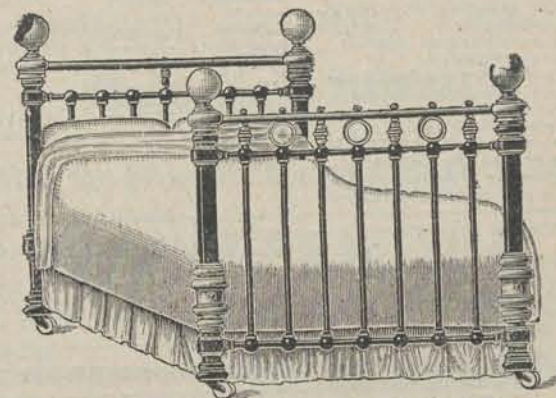
De Directrice: A. J. NELCK

Th. A. A. SIMONIS,

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON 2535.

DEN HAAG.

Specialiteit in BEDDEN.

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn gesloten van half een tot twee uur.

A. LAARMAN,

Valeriusstraat 106. Koningstraat 112, Witte de Withstraat hoek Da Costastraat. DEN HAAG.

KOFFIE - THEE.

Kruideniers-, Grutterswaren en Comestibles

Sigaren-Magazijn

„TRIO",

Lange Poten 19 Den Haag.

Speciaal adres voor Java Cigaretten

van

MAC GILLAVRY - DJATI ROENGGO.

1ste Rotterdamse

Maatschappij van verzekering tegen ongevallen

Oude havenkade N.r.I. Plan C, Rotterdam.

Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.

Individuele Ongevallenverzekering,

Automobielverzekering, Enz. Enz.

VRAAGT PROSPECTUS.

Hoofdvertegenwoordiger voor Ned. Oost-Indië de Heer N. J. TAKKEN te Soerabaia.

LIESKER
 Frederikstraat 163
 Valkenboschpl. II^d
 DEN HAAG.

COMESTIBLES
KOLONIALE WAREN
INDISCHE INGREDIËNTEN

Modelhuis SWEELINCK
 COMPLETE MEUBILEERING
 Speciaal adres voor Repatriërenden
Sweelinckplein 46 - - Den Haag
JOH. J. RIJPSTRA & Co

MAGAZIJN VAN DAMES-HANDWERKEN EN LUXE-ARTIKELEN
Fa Wed. A. v. Winkoop
 Noordeinde 40 - 's-Gravenhage
 Telefoon 2219.

GAZEN WERKEN
 gecopieerd naar GOBELINS uit Musée du Louvre en Musée de Cluny voor
 Fauteuils - Eetkamerstoelen - Schoorsteenranden en Kussens
 ZICHTZENDINGEN FRANCO DOOR GEHEEL NEDERLAND.

Vereeniging OOST en WEST.
Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187**, zijn van **10-12** en van **2-4** uur inlichtingen te be-
 komen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Schrijf-, Kopieer- en Vertaalwerk.
Teeken- en Schilderlessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Lessen in moderne talen.	Ademgymnastiek en hygiënisch spreken.
Fransche-, Duitse- en Italiaansche Conversatielessen.	Lessen aan spraakgebrekkigen.
Opleiding admittie examen H. B. S. en Gymnasium.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Handwerklessen.	Dame als Lectrische of Dame van gezelschap.
Pedagogische adviezen.	Kinderjuffrouw in Indië.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor
 hulp aan werkzoekenden, den heer **J. A. SOETENS, Frederik Hendriklaan 155.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families die zich belasten met de
 opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs enz.

Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene ver-
 andering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling;
 voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

**OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor
 het geven van privaattlessen in Indische talen.**

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeustr. 100, 's-Gravenhage,	{ Javaansch,
Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden	{ Javaansch,
Maleisch,
Madoereesch.
C. LEKKERKERKER, Insp. Inl. Onderw. Witte Singel 92,	{ Maleisch,
Javaansch,
Madoereesch,
Land- en Volkenkunde
van Ned.-Indië.
H. TH. KAL, Laan van Meerdervoort 239 's-Gravenhage,	{ Javaansch,
Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Nachtegaalstraat 10, Utrecht,	{ Maleisch,
Soendaneesch,
Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der
 Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag,
 zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.**
 door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar **f 0.10.** 50 ex. **f 2.80.**

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” **f 2.20** per 50 ex., plus 25 cent
 voor frankieerkosten.

b. **Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.**
 door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar **5 cent.** 50 ex. **f 2.—;**

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” **f 1.55** per 50 ex., plus 25 cent
 voor frankieerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma
MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. **Onze West: De Kolonie Suriname**, door REMAN Irüs;

II. **De Kolonie Curaçao**, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.
 Prijs per exemplaar **f 0.25** en f 0.03 frankieerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.	Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.	Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.	Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankieerkosten.
No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.	Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.	Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.	Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.	Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.	Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.	Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.

Gebroeders Domhoff
 Hofkleermakers van Z. K. H. den Prins der Nederlanden.
's-Gravenhage Parkstraat 8.
Rotterdam Mosseltrap 5-6-7.

Heeren- en Dames-Kleermakerij.
 Uitrustingen voor Oost- en West-Indië.
 Uniformen voor Zee- en Landmacht.
 Rij- en Automobielkleeding.
 Galakleeding en Ambtsgewaden.

Amsterdam Heerengracht 422.
Nijmegen Graafische weg 9.

**Vleugels, Piano's
 Kunstspel-Piano's, Orgels**

Verhuur **PIANO's** van **f 5.-** p. mnd of **f 50.-** p. j. af.
VLEUGELS „ **f 8.-** „ „ „ **f 80.-** „ „

REPARATIE - STEMMEN - RUIL.

Afdeeling Gebruikte Instrumenten.

Speciale Inrichting
 voor het gereedmaken voor de TROPEN.

GOOSEN & SWAGERMAN
 DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149

MAISON MEIJER
 Trompstraat 73, bij de Laan van Meerdervoort.
TELEFOON 4050. CUISINIER. **TELEFOON 4050.**

Levering van **Dejeuners, Dinners en Soupers.**
 Koude en Warme Schotels met bijlevering van
 Zilver, Servies (naar keuze), enz. enz.

Levert dagelijksche **DINERS** aan huis vanaf **f 0.80.**

Dr. ALIMONDA'S
ELECTRISEERTOESTELLEN, veel verbeterd, geen
 losse contacten, geen oxydatie, bijna geen onderhoud.
Garantie — Inruilen.
GEMAKKELIJKE BETALINGS-CONDITIËN.
 Ook te huur.
P. J. HUIJGENS DEKKER, Weimarstr. 94.
 (Oogen diagnose) Ged. Natuurarts.

Magazijn INSULINDE
 Spuistraat 62 - DEN HAAG - Telefoon 3687

*Indische Uitrustingen
 Nuwelijks-Uitzetten*

Eigen Ateliers voor Maatwerk.
GROOTSTE KEUZE. GOEDKOOPSTE PRIJZEN.

FABRIEK VAN GESCHILDERDE MEUBELN
- G. J. LAMERS -
 Prinsegracht 114, Den Haag.

Levert direct aan particulieren alle soorten
MEUBELN, tegen fabrieksprijzen.

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin.

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. KRUL.

Grand Salon de Rafraîchissements NOORDEINDE 44,

Steeds verkrijgbaar onze van ouds bekende
Indische SPEKKOEK à f 1.20.**A. VAN MEURS,** Piet Heinstraat 18.
.....Telefoon 1784.....
'S-GRAVENHAGELinnen Rolgordijnen, Madrasgordijnen, Linoleums en
Zeilen, Axminster Tapijten, Tafelkleeden, Divandekken.

Complete Meubilerij, Behangerij, Beddenmakerij, Stoffeerdery.

P. G. JANSSEN'S
Luxe Verhuur Auto's.

Eenig adres:

KONINGINNEGRACHT 1c,

over Hoofdingang Dierentuin.

Men lette op Telefoon No.

H 852 en H 404

Auto's voor Trouwgelegenheid

en

Maand-Auto's.

Met succes adverteert men
in het „Koloniaal Weekblad”.**VESTIGT U IN ARNHEM OF OMSTREKEN**

VELP — STEEG — ELLECOM — DIENEN — OOSTERBEEK — HEELSUM — RENKUM.

Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V. V.'s.

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Ontvangen een groote uitgebreide collectie in

Mousseline de Laine

Hoofdzakelijk Bloempatronen.

DAMES!

U Leest elken dag

Van Russische Zijde
Van Duitse Zijde
Van Fransche Zijdedoch langen tijd hebt U niets gelezen van de zijde van
„VAN DER HORST” uit DEN HAAG.**EXTRA BULLETIN**Bij **E. VAN DER HORST**

Burgwal 8, bij de Wagenstraat

zal van af **MAANDAG 8 FEBRUARI** een **GROOTE UITVERKOOP**
plaats hebben van een zeldzame partij Zijden en Wollen stoffen en
verdere Mode-Artikelen voor de helft der gewone prijzen.
Alle artikelen, niet naar genoegen zijnde, worden gaarne omge-
ruild, al zijn dezelve afgesneden.**Indisch Restaurant**

Vereeniging „OOST EN WEST”

LAAN v. MEERDERVOORT 187

Telefoon 2655.

INDISCHE KOKKIE

GROOTE VERScheidenheid van

OOSTERSCHE GERECHTEN.Zorgzame en zindelijke bereiding ver-
zekerd.

Billijk tarief.

TJOBALAH SATOE KALI,
TEMTOENANTI DATANG KEMBALI.

Diners vanaf f 1.75.

Plat du Jour à f 1.25.

Uitzending van allerlei Schotels en
Gebakken met verhooging van bezorgloon.**„Het Blousen-Huis”.**

Hoogstraat 21 Den Haag Telefoon 7293.

Specialiteit: BLOUSES, COSTUUMROKKEN, PEIGNOIRS.

Wegens Uitbreiding

Totale Uitverkoop.

Alle genres ook in extra groote maten.

Brengt een bezoek aan BOEATAN
: Magazijnen van **INDISCHE KUNSTNIJVERHEID** :Maison Spéciale de Trousseaux et Layettes
Noordeinde 6, **BERNARD DRABBE** DEN HAAG
vis à vis Plaats TELEFOON 2162**Specialiteit Indische Uitrustingen**Dunne Lingerie's, Katoenen Damast Tafelgoed, Bedlakens,
Sloopen en Goelings in gegarandeerde Indische Maten

BOEKJES MET VOLLEDIGE OPGAVE GRATIS